

Иса Баузақов

Каз 2
Б 17

Құрастырып, алғы сөзін, түсініктерін жазған
филология ғылымдарының докторы
М. ХАСЕНОВ

Байзақов Иса.

Б 17 Екі томдық таңдамалы шығармалар.— Алматы: Жазушы. Т. 2. Өлеңдер мен естеліктер (Құраст. М. Хасенов.)— 1983.— 192 бет.

Көрнекті суырыпсалма ақын Иса Байзақовтың екі томдық таңдамалы шығармалары оның бұрын жарық көрген жинақтары негізінде құрастырылды.

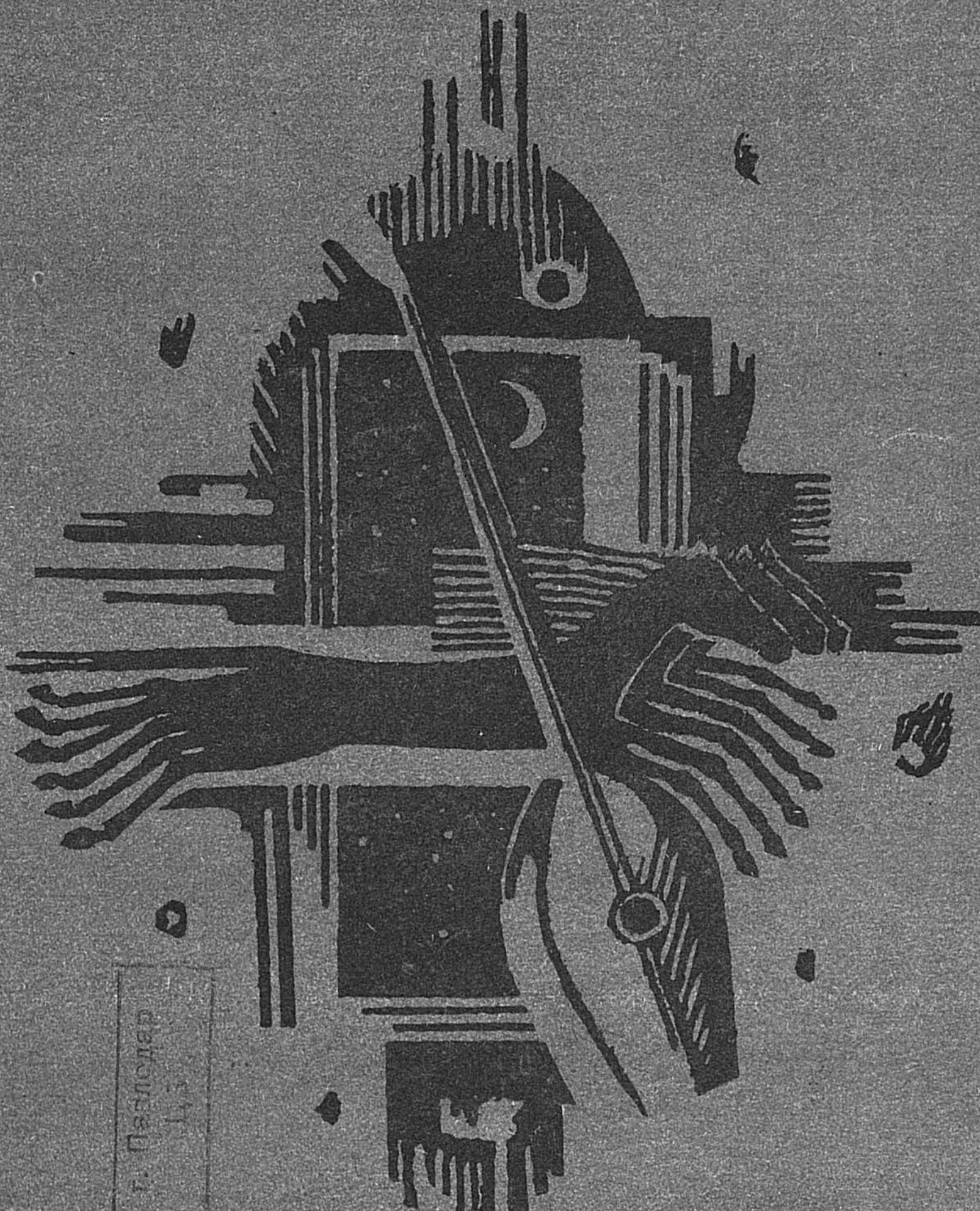
Таңдамалының екінші томына ақынның әр жылдарда жазған өлеңдері мен оның өзі туралы замандастарының естеліктері берілді.

Рецензент *Т. Сыдықов*

Каз 2

Б $\frac{4702230200-217}{402(05)-83}$ 113—83

© «Жазушы» — 1983

XXV г. Печенар
143

De

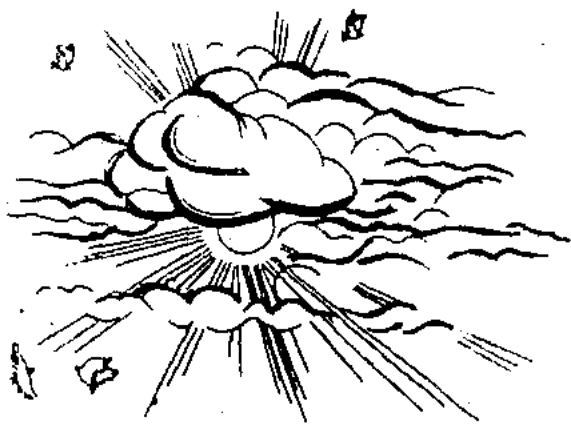

ӨЛЕҢДЕР

ЛЕНИН

Ленин — бүтін бейнетқорлар жүрегі,
Ленин — бүтін еңбекші тап тірегі,
Өлсе дағы өлмейді деп сенеміз,
Мәңгі қабыл бола бермек тілегі.

Өмір бойы өмір іздеп алыстан,
Қайраттанып, дұшпанымен алысқан,
Бейнетқорлар қаһарманы басшысы,
Коммуналық тұрмыстағы данышпан.

Ес білгеннен кедей мұңын жырлаған,
Қиянатшы жауыздарды қарғаған,
Патшашыл мен байшылдарға нәлет деп,
Ерлігімен дүние жүзін шарлаған.

Бейнетқорлар бостандыққа жетсін деп,
Залым құрттар қан сормасын, бітсін деп.
Сүйген жалғыз бейнетқорлар жүрегі,
Тас бауырлық, рақымсыздық кетсін деп.

Ленин өлді, пікірі оның өлген жоқ,
Ленин өлді, жолын ешкім жеңген жоқ,
Ленин — бүтін коммунистер жүрегі,
Жүрек оны өлді деп те сенген жоқ.

Жер жүзінде коммунизм орнығар,
Жаңа дүние жасарлық-ақ орны бар,
Қай күнде де махаббаты жойылмас,
Шын қамқорға шын сүйіші табылар.

Жасар мәңгі коммунизм халқымен,
Күллі жұртқа мәңгі бақыт табылар,

Ақылы кен, асып туған дананы,
Өзгерістің* тарихында бағалар.

Қош, қош, Ленин, бейнетқордың қорғаны,
Сен мәңгілік коммунистің ұраны,
Біз бақытты тудық сенің тұсыңда,
Келешектің сен боларсың арманы.

Ленин — бүтін бейнетқорлар жүрегі,
Ленин — бүтін еңбекші тап тірегі.
Өлсе дағы өлмейді деп сенеміз,
Мәңгі қабыл бола бермек тілегі.

Январь, 1924 ж.

БІЗДІҢ ЕҢБЕК

Қазақстанның 5 жылдық мерекесіне

Еңбек етіп езіліп жатқан еліне,
Жеміс егіп қазақтың ескі жеріне,
Жетім зарын, елдің қамын баяндап,
Үлгі берген еңбекші қазақ еліне.

Битке тәні, байға жаны құл болған,
Өмірі өксіп, үміті өшіп тұл болған.
Бейуаздардың көңіліне күн беріп,
Біздің еңбек жауыздарға түн болған.

Сүйгеніне сүйінішпен бармаған,
Жылы жауап ата-анадан алмаған,
Әйелдерге бостандығын әперіп,
Біздің еңбек тұңғыш рет қорғаған.

Құсын күтіп құсбегідей тояттан,
Сезім беріп ар мен намыс оятқан,
«Кел, бауырлар, оқып білім ізде» деп,
Біздің еңбек ел жастарын оятқан.

Еңбекші елдің шын кірісіп қамына,
Шығындар деп дүниенің алдына,

---

* Ол кезде революция деген сөз өзгеріс, төңкеріс деп те айтылатын.

Біздің еңбек құшағына шақырған,
Күншығыстың жаңа жарық таңына.

Үмітті, ойлы, саналыға сән берген,
Үміті жоқ өлген елге жан берген,
Біздің еңбек ел жүрегін қыздырып,
Қажымас қайрат, оттан ыстық қан берген.

Шынығамыз тағы көп жыл еңбекте,
Сені сүйген ойлар жатыр түү шетте,
Төрт жасыңда төрт жүз жылдық іс қылдың,
Жұмылайық қосып тізе еңбекке!

1925 ж.

СЕГІЗ ЖАСТА ҰЛЫ ОКТЯБРЬ

Бүгінгі күн өмір құшақ ашқан күн,
Қайғы, қапа, қасірет ойдан қашқан күн.
Бейнетқорлар қаһарманы адақтап,
Қалың жаудың қанын судай шашқан күн.
Қара пейіл арам құрттар жеңіліп,
Езілгендер қуанып үн қосқан күн.
Тұтқындағы өзгерістің ұлдары,
Не заманғы бұғауларын шешкен күн.
Қызыл әскер тасты жүндей қопарып,
Жаңа дүние жайлауына көшкен күн.
Адамзатты құлданатын байлардың
Патшасына жайдың оғы түскен күн.
Неше жүз жыл дүниені шіріткен,
Шен құмардың ішегін алмас кескен күн.
Неше мың жыл көкке өрлеген қиянат,
Еңбекшілдің табанына түскен күн.
Еркек, әйел, жетім, жесір, аруға —
Бостандықтың жас егіні піскен күн.
Бүгінгі күн барлық күнге тұрған күн,
Ұлы Октябрь сегіз жасқа толған күн.
Езілгендер ұрандасып той тойлап,
Жауыздардың қол-аяғын буған күн.

7 ноябрь, 1925 ж.

**МАҚТАНДЫМ БҮГІН,
МАҚТАНДЫМ**

Мақтандым бүгін, мақтандым
Төбем жетіп аспанға.
Үміт сырын ақтардым,
Қоймайын деп қашсаң да.

Адам адам болғалы,
Бұл қуаныш болған жоқ.
Жер-дүние орнап тұрғалы,
Мұндай сәуле жанған жоқ.

Заманымның қанатын,
Аспанға ұштым міндім де,
Аңсаған мейірім қанатын,
Қуандым жаңа ел көрдім де.

Биікте тұрып қарасам,
Арқаның сансыз даласы,
Әлемнен көп санасам,
Өсіпті шығыс баласы.

Қуарған кейбір далада,
Көкорай өсіп басыпты,
Ақыл менен санаға
Заман нұрын шашыпты.

Езілген шығыс ұлтына,
Есігін білім ашыпты,
Патшалықты талқандап,
Капитал, байды жаншыпты.

Арам, сасық тәндерді
Көк найзаға шаншыпты,
Күй қылып сұлу әндерді,
Бейнетқор үнін қосыпты.

Қызыл туы желбіреп,
Шын бақытқа көшіпті,
Әйел ана мөлдіреп,
Ақ бейілін шешіпті.

Қарасам тағы қазақты,
Оянған жастар дүрілдеп,
Тартқызған сұмдар азапты,
Жалынады дірілдеп.

Мыңдаған қазақ баласы,
Әр қалада оқыған,
Гүлдеп қазақ даласы,
Күш алыпты жаңадан.

Жас киіктей ойнақтап,
Үміт қуған баласы,
Нұрлана күліп құшақтап,
Еркелетед анасы.

Қомша-қомша киінген
Кешегі кедей баласы.
Етек-жең сыптай түйінген,
Періште бүгін, қарашы!

Лениншіл жас — комсомол,
Пионерлер соңында,
Ленин салған жаңа жол,
Заманымның оңында.

Газет, журнал басылып,
Мың-мыңнан елге тараған,
Білім көгі шашылып,
Ел білімге қараған.

Адасқан елге таң беріп,
Кернеді, білім кернеді,
Залымды тыяр заң беріп,
Ерледі кеңес, ерледі.

Мақтандым бүгін, мақтандым
Төбем жетіп аспанға,
Үміт сырын ақтардым,
Қоймайын деп қашсаң да.

20 январь, 1927 ж.

БҮГІН

Күн бүгін күндегіден неге нұрлы,
Сөз бүгін неге әдемі, неге сырлы.
Сипаттап ел тұрмысың құйылды сөз,
Түйінді шешпек болып неше түрлі.

Бұл нұрлы сәулеленген баспа күні,
Әлемге ұран салып шыққан үні.
Баспасөз жұртшылықтың жаққан шамы,
Ескеріп еңбекшілер ұқсын мұны.

Құлдықта жаны езілген жалшы-жарлы,
Қараңғы неше мың жыл болған зарлы,
Сендерге ақыл айтып, білім берер,
Үлгі алу баспасөзден өнер алды.

Тексеріп салт-сананы жөн сермейтін,
Қаламгер тілшілері өзгермейтін,
Білім мен мәдениет өркендеуге,
Шырағын партияның сөндірмейтін.

Баспасөз желдей ессін, судай тассын,
Әлемге жарық күндей нұрын шашсын,
Болғандай дос сүйінер, жау күйінер,
Көркейіп көп жасасын, алға бассын!

5 май, 1927 ж.

АЭРОПЛАН

Жаңа оянған жас қазақ,
Қонақ келді ордаңа.
Қонағыңды құрметте
Көрсетсін үлгі далаңа...

Айтайын ба, ертеңі,
Баяғыда ертегі,
Ертегі еске салғалы
Есептесең ерте еді.

Ертегінің қиялы,
Болжап еді қияны,
Сол қиялдан ұл туды,
Болды ма кәне зияны.

Ертегіде бір жас ер
Аралапты талай жер.
Жоқ іздеген жігітке
Кез болыпты дуакер.

Оқымысты дуакер,
Өнерлі екен тым шебер,
Жан салыпты кілемге,
Жаяу жүрмін дегенге.

Кілемге жігіт мініпті,
Аспанға ұшып шығыпты,
Қиялмен ұшқан кілем-ат,
Дүниенің төрт бұрышын
Сонымен жігіт көріпті.

Қап тауынан қауіпті,
Сүйгенін жігіт тауыпты.
Талай теңіз, талай тау,
Бөгет болмай қалыпты.

Сол заманның қиялы
Білімменен іске асты.
Аспанға ұшып адамзат,
Ай, күнменен тілдесті.

Аэроплан — ұшқыр құс,
Сәуледен озып өткен құс,
Еңбекшілер дүниесін,
Көгертетін осы күш.

Жаңа оянған жас қазақ,
Қонақ келді ордаңа.
Қонағыңды құрметте,
Көрсетсін өнер далаңа.

17 май, 1927 ж.

ҰЛЫ ОКТЯБРЬ

I

Шабытым еркін келгенде,
Сөз билігін бергенде,
Ал жортақта қаламым,
Табиғат көркі өзінде,
Жаздың жұмбақ кезінде,
Сылқылдаған гүлдерін,
Мың құбылған түрлерін,
Адаспай, саспай абайлап,
Сөз жүйесін дәл байлап,
Сөйлеуге тілім жетер ед.

Жер мен көктің қымбатын,
Күннің асыл сымбатын,
Көңілдің күйлі жырымен,
Өмірдің түрлі сырымен,
Нақ-нағымен тізілтіп,
Нәзік жандай үзілтіп,
Сайрауға шамам жетер ед.

Адамды дүние көргелі,
Өмірді адам білгелі,
Аңмен бірге өскенін,
Үйір-үйір көшкенін,
Құралсыз күшпен алысып,
Жәрдемсізге жабысып,
Орман кезіп жалаңаш,
Бір күні тоқ, бір күні аш,
Қасқырша талап айуанды,
Өткізген талай заманды,
Сондай соқыр қызықты,
Аңнан арам бұзықты,
Ес таппаған қылықты,
Айтуға тілім жетер ед.

Бірақ менің қаупім сол,
Маңызы терең алыс жол,
Кешегі ұлы той үшін,
Гойда тойған ой үшін,
Элшеуін тауып дәлдеуге,

Қалдырмай анық сөйлеуге,
Шын ынтамен қуанған;
Қала менен даланы,
Ана менен баланы,
Бас-басына іреттеп,
Қуанышын суреттеп,
Қандырғанша айызды,
Тіл байлығы жетпейді!..
Жетпесең, үзіл шешен тіл,
Өрлеуді көңілім өзің біл!
Үміттің кешіп теңізін,
Жүрегіңнің негізін,
Айта алмасаң желпініп,
Таусылдың ақын, арам өл!

II

Дүние жер боп тұрғалы,
Дүниеде адам болғалы,
Сан өзгеріс болып ед,
Ержетіп адам ес тауып,
Есіне серік күш тауып,
Табиғатты көндіріп,
Сан керегін алып ед.
Есейген соң адамның,
Еңбегі түрге бөлінген,
Қиянатшыл сұмдардың,
Сонда-ақ сыры білінген,
Ханзада мен бекзада
Ханға жаққан бай зада,
Хан мен байдың құйрығы,
Сұм, сұрқия би зада?..
Әлсіздерді құл етіп,
Ел көзіне көрінген.

Әміріндегі адамның,
Еркектерін құл еткее,
Әйелдерін күң еткен,
Қосақтап айдап жетімді,
Көз жасын көрмей күңіrentкен.
Аш, жалаңаш жәрдемсіз,
Зарлауменен күні өткен.

Заманды заман жаңалап,
Бірден бірге жағалап,
Ханның күшін патша алды.
Төре мен төтен ат салды,
Жарлы менен жалшыны
Бай мен патша құл қылды,
Шенге иманын сатқанды
Өзіне тартып ұл қылды.
Бұратана ұсақ ұлт,
Атасы төмен кедей жұрт,
Еңбегінен айрылды,
Қажыры қайтып майырылды.
Капиталдың қожасы
Бар ерікті бай алды.

III

Ақырғы демге жеткенде,
Алдымен қуат біткенде,
Күнбатыстан ер туды,
Ер көңілінде шер туды.
Шермен туған данышпан,
Әділет іздеп алыстан,
Күресуге бел буды...
Әуелі істі бастаған
Маркс пенен Энгельс.
Олардың сөзін құндаған,
Дәлелін жазып шыңдаған,
Данышпан туған Лениндей
Ұран салған ұлы күш...
Жалшы-жарлы, жұмыскер,
Лениннің ерді соңынан,
Әуелі өшті Николай,
Дауыс қылды жалпы бай,
Патшаның досы төрелер,
Оқ астында тұншықты.
Жалшылар жаны айтып жыр,
Туды соңда Октябрь!..
Қараңғы тұман серпіліп,
Көлбең қағып, күн шықты.

Ленин туын ұстатқан —
Октябрьдің ұраны.

Данышпан туған ер Ленин,
Коммунистер қыраны!
Сол ұлы күн Октябрь
Толып өтті он жұлдызда,
Табаны берік жадалды,
Мақсатынан таймасқа...

IV

Таңертең сәске кезінде,
Толықсып жердің жүзінде
Жүз құлпырып, желбіреп
Қызыл нұрлы ту шықты.
Ту астында шұбалып,
Есі шығып қуанып,
Жері, көгі елжіреп,
Шаттанысқан шу шықты.
Желкілдеген қызыл ту,
Жапырылған қалың ну.
Лек-легімен саулаған,
Әр көшенің бойында,
Ентелей басып дулы топ,
Ту көтерген пионер,
Зор қуаныш ойында.
Мыңдаған сансыз ер шықты.
Бүлдіршіндей көбелек,
Октябрыт тәй-тәйлап,
Жасасын деп айқайлап,
Балапандай тізіліп,
Тамашаға қызығып,
Қызыл туын байласқан,
Бір туғандай ойнасқан,
Октябрьдің тұңғышы,
Еркеленіп мол шықты.

Қазақтың әйел, қыздары,
Білім алып оқыған,
Өз сәнінде түрлі жан,
Біз де алдық деп теңдікті,
Туларын ұстап мақтана,
Дабырласып шаттана,
Екінші топта сол шықты.

Еңбекші, жалшы-батырақ,
Ылғи кедей көңілі ақ,
Қызыл тудың астында,
Думандатып, дулады,
Еңбекшінің егізі,
Октябрьдің жұлдызы,
Қызыл әскер шыққанда
Құлпырды тағы жер жүзі.
Сәніменен келісті,
Әуелі топтап жүрісті.
Қаладан жеке алаңға,
Реттесіп тұрысты.
Ортадағы мінбеге
Шешендер кезек шығысты.
Октябрьдің маңызын,
Ұлы тойдың негізін,
Түсіндіріп халыққа,
Шыққанын жұрттың жарыққа,
Сөйлеп-сөйлеп берісті!..

Төңкерістің жолында,
Сұм байлардың қолынан,
Қаза тапқан ерлердің,
Атап өтіп аттарын.
Түсіндіріп заттарын,
Жұрт жүйесін босатты,
Заманнан туған шешендер!..

Байшылдармен күресіп,
Ақ мақсатқа тіресіп,
Өлсе де жетті мұратқа.
Еңбекшілдің қорғаны,
Төңкерістің құрбаны,
Жазылды атың тарихқа.
Сендердің тамған қаныңнан,
Қызыл нұрлы ту шықты.
Әділдікке шам жақтың,
Молаңнан жарық нұр шықты.
Өлсең де ақыр өлмедің,
Әділ күнде ақталдың,
Миллиондаған еңбекші
Достарыңның көңілінде,
Күн сөнгенше сақталдың.

35482

Бостандықтың жұлдызы,
Жасасын ұлы Октябрь!..
Кеңес болып жер жүзі
Айтылар мәңгі осы жыр!
Күйшілер де күңіретті
Топ жиналған даланы.
Жым-жырт болып мың сан жұрт,
Өзінен-өзі болды ұмыт,
Неше толғау тартылып,
Еңбекшілер ұраны.
Өрісі ұзақ ұлы той,
Туғызды талай терең ой
Бүкіл дүние жүзінде,
Жалшы-жарлы құлдарға,
Бейнет шеккен ұлдарға,
Жарық сәуле көрсетед,
Барлық кедей серт етед,
Осы жолдан таймауға...

V

Жүз жыл өлмей жүрер ем,
Мұнан да көпті білер ем,
Дүниенің төрт бұрышы,
Октябрьді тойлаған,
Барлық дүние кеңес боп,
Еңбектен еңбек қайнаған,
Тамашаның талайын,
Өлмей жасап көрер ме ем.

Патшасы, байы болмаған,
Социализм орнаған,
Адамды адам сыйлаған.
Бір туғандай ойнаған
Әлемде жұмақ орнаған,
Октябрьдің нұрынан,
Жаратылған қызықтың,
Барлығын сонда көрер ме ем.

Байлар табы суалған,
Жапырағы түсіп қуарған,
Шен құмарлар суалған,
Еңбекші табы еркіндеп

Әділ мақсат өркендеп,
Заманды көзбен көрер ме ем.
Барлық кедей, батырақ,
Октябрьді ұмытпа,
Дүниедегі коммунист,
Лениннің жолын бұлжытпа,
Жасасын ұлы Октябрь,
Лениннің қызыл туымен,
Сендер де жаса, білім ал,
Октябрьдің нұрымен.

9 ноябрь, 1927 ж.

БЕГІНДІ АШ

Теңіздей теңдік алып жеткеніңе,
Күндіктен басыңды азат еткеніңе,
Атқардың он бір жылда талай міндет,
Тағы жет бұдан әрі күткеніңе.

Шіріген ескі жолмен жұртты арбаған,
Монтансып, молда, қожа сиқырлаған,
Күндікте талайыңды тұншықтырып,
Әлі бар, дін қырсығы арылмаған.

Көміліп көлеңкеде күнді көрмей,
Теңдікпен пайдаланған түрді көрмей,
Паранжы, шәшбантпенен жаншып, езіп,
Тұтқында талай әйел азып, өлмей.

Бүгін марттың сегізі, он бір жасың,
Әлі күнге көмілсең не боласың.
Бірің қалмай отқа жақ паранжыңды,
Серпіліп қатарға кел көрі-жасың.

Қазақ, өзбек, қашқарлық, ұйғыр, дүңген,
Әйелін, әсіресе, күнсіз көмген.
Осы іспен күресуге қамданыңдар,
Белсенді комсомолдар нақ бүгіннен.

Не сұмдық жас ананың жанын жеген,
Көміліп, күнсіз, демсіз сасық термен.

Анадан туа сала жазалы деп,
Қырсығы қиянаты діннің берген.

Теңдікті іске асыру жалпы міндет,
Тойыңда он бір жылдық теңдікке жет,
Білгенің білмегенге түсіндіріп,
Жоюға паранжыны ет қызмет.

8, март, 1928 ж.

ҚАПЫ ҚАЛМА, ҚАМДАНБАЙ

Патшашыл, байшыл заманда,
Тұтқын едік тұманда,
Бізге теңдік беріп пе ед.
Жердің жақсы талайын
Таңдамалы шұрайын,
Егуге ерік тиіп пе ед.

Ақтылы қой андаған,
Алалы жылқы аунаған,
Байдың болған жайлауы.
Енді ол жерге біз қожа,
Ие болдық біржола,
Кеңестің әділ байлауы.

Сайын шалқар сар дала,
Бас иеді алдыға,
Бар пайдасын беруге,
Тамырынан сүт беріп,
Егісіңе құт беріп,
Кел деп төсін керуге.

Жермен күрес салуға,
Жеңіп жеміс алуға,
Еңбек ері, келіңдер.
Тегістіктің тірегін,
Жұртшылықтың тілегін,
Егіспенен беріңдер.

Еңбекші ауыл маңында,
Кеңестің кең заңында,
Егістен ешкім қалмасын.
Барлық қара шаруа,
Болма еңбексіз ажуа,
Шаруа өсімсіз болмасын.

Еңбекші елдің шаруасын,
Меңгеруге қожасын,
Кооператив артельмен,
Ұйымдассаң трактор,
Бәріңе де дайын тұр,
Барлығына қожа сен.

Қапы болма, қамданбай,
Жарлы-жалшы жан қалмай
Таянды егіс науқаны.
Еңбек керек егіске,
Жетем десең жеңіске,
Олжаң егіс науқаны.

Коллектив пен артельдер,
Қажетіңе арыз бер,
Тиісті жерден аласың,
Соқа-сайман, бидайдың
Тағы басқа ау-жайдың,
Ертерек білдір шамасын.

21 март, 1929 ж.

ҚОРДАЙДАН ӨТКЕНДЕ

Түн еді, жым-жырт еді, ыңсыз-шыңсыз,
Айтқандай айға әңгіме көкте жұлдыз.
Ақырын теңселеді биік таулар,
Төменде жерге сүңгіп құдиған құз.

Оппа қар жота-жота ақ қояндай,
Үйіліп кесе-кесе жатыр солай.
Жамылған қараңғыда ақ торғыны,
Төселген түн астына ақ қыраудай.

Үлкен жол қарсыдағы қара барқын,
Ілгері жүрген сайын болад салқын,
Шуу-шуулей, шықырлайды арба даусы,
Ол бірақ өзгертпейді түннің қалпын.

Жүкшілер өрлеп келед өрге қарай,
Қақпалап сиырларын жанамалай,
Бричка, қоқан арба жүрген сайын,
Шақырлап әнін қосып салад айғай.

Тырмысып аттары да өрге қарай,
Қаратер буы шығып жануар-ай.
Иесі маңдай терін сан сыпырып,
Атына қарап қояд аяғандай.

Қордайдың ең үстіне келген кезде,
Үскірік суық аяз басталды өзге,
Желдетіп кәрі Қордай бұлт ойнатып,
Боранды ұластырып тықты көзге.

Ақ түтік алай-дүлей соқты боран,
Уілдеп дауыл ойнап салады ұран.
Қар алды жүкшілердің қойын-қоншын,
Жүктері ауырлады одан жаман.

Соңынан бір заманда жетті автобус,
Жарқылдап маңдайында жайнайды көз,
Бүгіліп қарайсыңдар деген де жоқ,
Сырқырап алға түсіп жоқ болды тез.

Жүре бер ойнақтармыз біз де саған,
Темір жол біткен күні жаңа салған,
Қақ жарып қара тасын қарт Қордайдың,
Мақсатқа жетер-ақпыз көңілге алған.

Темір жол тесіп өтіп салар өрнек,
Асықпа, ертең ғана жанар еңбек,
Шалдыққан жүкшілер де масаттанып,
Өнерін бұл Қордайдың сонда көрмек.

Неше жыл жолшыға азап берген Қордай,
Талайды боранымен жеңген Қордай,
Тиген соң еңбекшінің темір қолы,
Өткізбек темір жолды кәр қыла алмай.

1929 ж.

НЕГЕ АЛАТАУ ШАТТАНДЫ

АСТАНА-ЖОЛ

I

Асқар-асқар Алатау,
Кен кернеген сара тау,
Атандай ақша ала бас,
Өркештене өрлеген,
Бұлтқа бойын бермеген,
Күрделі көкше күрке тас.

Бір кезде қайғы ұйытқан,
Шер жайлаған, қан жұтқан
Аңсағай, аңғал Алатау,
Аюы аңдып тас атқан,
Бұлақ болып жас аққан,
Аң ордасы Алатау.

Ұлары ойнап, үн салып,
Бұлбұлы бұғып, ән салып,
Теңдік күткен Алатау,
Көкшіл буы дірілдеп,
Өлкеде өзен гүрілдеп,
Шындық күткен Алатау.

Шыңның — шыңы өрісі,
Бұғы, бөкен, бөрісі,
Шыңда шырлап ойнаған.
Қызыл киік құралай,
Айшықты мүйіз арқары-ай
Тоспада тойын тойлаған.

Ол күнде сондай Алатау,
Қалың қайғы шер еді-ау,
Теңдік таңын көрмеген,
Еңбегін емген арлының,
Жанын жеген жарлының,
Залымдар ерік бермеген.

II

Сол ара бүгін шаттанад,
Аспаннан асып мақтанад,
Бұлтты аяққа басқандай,
Құлын-тайын гүл сүйіп,
Көксең тасын күн сүйіп,
Шаттана шашу шашқандай.

Неге Алатау шаттанды,
Неге аспандап мақтанды?
Шаттығына себеп сол:
Баурында орнап астана
Асқарының астына,
Кестеленді темір жол.

Еңбекпенен ер жеткен,
Тап дұспанын тітіреткен,
Құтты болсын жаңа жұрт!
Октябрьдің таңымен,
Кеңестің кең заңымен,
Еңбекші елге қонды құт.

Күмістей таза бұлағы,
Секіріп, ыршып құлады,
Менде кеңес мүлкі деп.
Көк жібекке көмілген,
Көкшіл орман төгілген,
Иілді еңбек еркі деп.

Алатау айтад: «Ішімнен,
Аққан судың күшінен,
Электрің жайнасын.
Алма, жиде, шиемнен,
Жеміс-жеңсік дүниемнен,
Жемей ешкім қоймасын».

Деп Алатау шаттанад,
Аспаннан асып мақтанад,
Кеңейтіп, кернеп арнаны.
Қойнын ашып қол жайып,
Кені кернеп молайып,
Алатау қарсы алды орданы.